

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ВЕЋУ МЕНТОРА

**ПРЕДМЕТ: ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ О ОЦЕНИ ЗАВРШЕНЕ ДОКТОРСКЕ
ДИСЕРТАЦИЈЕ**

Комисија за оцену завршене докторске дисертације кандидата Љиљане Новковић, формирана на седници Већа Ментора Медицинског факултета, Универзитета у Крагујевцу од 21.01.2009.године у саставу:

1. **Доц. Др Марина Петровић;** доцент Медицинског факултета у Крагујевцу за ужу научну област интерна медицина, председник комисије
  2. **Проф. Др Зорица Лазић;** редовни професор Медицинског факултета у Крагујевцу за ужу научну област интерна медицина, ментор
  3. **Проф. Др Весна Бошњак-Петровић;** редовни професор Медицинског факултета у Београду за ужу научну област интерна медицина, члан
- разматрала је докторску дисертацију под називом “ *Учесталост и фактори ризика за настанак бронхијалне астме и хроничне опструктивне болести плућа на територији града Крагујевца*“ кандидата мр Љиљане Новковић.

Комисија је прегледала и проучила докторску дисертацију кандидата мр Љиљане Новковић и подноси Већу Ментора следећи

ИЗВЕШТАЈ

Наслов докторске дисертације и урађеног истраживања се поклапају. Одобрени циљеви истраживања и постављени циљеви у раду остали су исти. Примењена методологија истраживања идентична је са одобреном.

Радна верзија садржи следећа поглавља: Увод, Циљеви истраживања, Материјал и методе, Резултати, Дискусија и Закључци.

У УВОДНОМ делу и теоретском разматрању кандидат је кратко, јасно и прецизно, користећи најсавременије литературне податке изложио савремена сазнања о инциденци, преваленци, морталитету и морбидитету бронхијалне астме, значају унутрашњих и спољашњих фактора ризика за настанак бронхијалне астме, морбидитету и морталитету хроничне обструктивне болести плућа и факторима ризика за њен настанак, као и честом преклапању ове две болести.

У другом поглављу јасно су изложени ЦИЉЕВИ истраживања као и конкретни задаци који су у складу са постављеним циљевима; да се утврди учесталост респираторних симптома у општој популацији на територији града Крагујевца, одреди преваленца бронхијалне астме и хроничне обструктивне болести плућа (ХОБП), као и преваленца астми сличних симптома (визинга, атопије), утврде фактори ризика од значаја за настанак бронхијалне астме и ХОБП.

МЕТОДОЛОГИЈА рада је врло јасно и прецизно изнесена. Студија је спроведена у општој популацији, по универзалном протоколу који су следиле све земље учеснице ECRHS студије. Испитивање је спроведено у две фазе: I фаза је епидемиолошко испитивање на основу поштом послатог упитника, док је II фаза клиничко испитивање. Репрезентативни узорак је обухватио 3000 особа, старости 20-77 година, а добијен је методом случајног избора из бирачког списка регистра града Крагујевца. У првој фази епидемиолошког испитивања испитаници су попуњавали скрининг упитник који је представљао модификовану верзију упитника Међународног удружења за борбу против туберкулозе и плућних болести, коме је придодато пет питања (кашаљ, искашљавање, пушачка навика) из упитника Британског савета за Медицинска истраживања. У другој фази испитивања обухваћено је 10% случајно изабраних испитаника прве фазе и 10% особа које су имале симптоме астме и хроничног бронхитиса, процењене на основу упитника. Клиничко испитивање је обухватало: попуњавање детаљног упитника у директном контакту испитаник-истраживач, физикални преглед, спирометријско испитивање параметара плућне функције, бронходилатацијски тест, испитивање кожне преосетљивости на стандардне инхалационе алергене и одређивање серумске концентрације укупног имуноглобулина класе IgE.

РЕЗУЛТАТИ истраживања су јасно и детаљно изнети и документовани великим бројем табела и графикона. Добијени резултати су статистички обрађени кроз најсавременије статистичке показатеље и дају податке о анализираној групи и скринингу упитника. Анализа скрининг упитника је показала да је најзаступљенији респираторни симптом био свирање у грудима, док су у сличном али мањем проценту били искашљавање, свирање са отежаним дисањем, буђење због кашља и дуготрајни кашаљ. Респираторни симптоми били су заступљенији код активних пушача и бивших пушача у односу на непушаче. Позитивна породична анамнеза за астму значајно повећава ризик за појаву овог обољења. Атопијска конституција и алергијски ринитис повећавају ризик за појаву бронхијалне астме. Хронична обструктивна болест плућа је значајно чешћа код пушача и особа старије животне доби.

ДИСКУСИЈА обухвата анализу добијених резултата и пореди их са литературним подацима из ове области.

На основу дискусије добијених резултата кандидат износи ЗАКЉУЧКЕ који дају одговоре на постављене циљеве и хипотезе:

1. Преваленца бронхијалне астме у општој популацији града Крагујевца је према резултатима истраживања 14,4%, хроничног бронхитиса 27,7%, а клиничке ХОБП 8,3%.
2. У испитиваном узорку опште популације преваленца визинга је 43,5%, а алергијског ринитиса 18,3%.
3. Атопијска конституција је присутна код 42% испитаника клиничке фазе испитивања.
4. Ризик за настанак бронхијалне астме је 6 пута већи код особа оболелих од алергијског ринитиса.
5. Особе са позитивном породичном анамнезом за астму имају 4,5 пута већи ризик за ово обољење.
6. Хронична обструктивна болест плућа је 9 пута чешћа у пушача и 4 пута чешћа код особа старијих од 52,5 година.

Магистарска теза:

1. Ефекти 9,10-диметил-1,2-бензантрацена (ДМБА) на ендокрини панкреас пацова.
Медицински факултет, Универзитет у Крагујевцу, 1996.

Радови публиковани у целини:

- 1. Novković Lj, Jančić S.** Efekti 9,10-dimethyl-1,2-benzanthracena (DMBA) na endokrini pankreas pacova. *Medicus* 2004; 5(1):43-45.
- 2. Lazić Z, Novković Lj, Gajović O, Djokić Z.** Febrilnost i bilateralni plućni infiltrati u bolesnice sa bronhijalnom astmom. *Medicus* 2005; 6(1): 35 -37.
- 3. Lazić Z, Čekerevac I, Novković Lj, Čupurdija V.** Efekat primene kiseonikana visinu kapnije kod bolesnika sa pogoršanjem respiratorne insuficijencije. *Vojnosanit Pregl* 2008; 65 (7): 521-524.

Радови са конгреса штампани као апстракти:

1. Lazić Z, **Novković LJ**, Petrović M, Radovanović S, Gajović O.: *Empirical treatment of community-acquired pneumonia*; ERS Annual Congress, Stockholm, Sweden, Eur Respir J 1996; 9 (Suppl 23): 301 s.
2. Lazić Z, Petrović M, Jevtović I, **Novković Lj**, Miličić B. *Rates of admission asthmatic patients in last seven years in our department*; ERS Annual Congress, Berlin 1997, Germany, Eur Respir J 1997; 10 (Suppl 25): 100 s.
3. Lazić Z, **Novković Lj**, Gajović O, Petrović M, Milašković V. *The spread of pulmonary lesion at the moment of tuberculosis was established*. ERS Annual Congress, Berlin 1997, Germany, Eur Respir J 1997; 10 (Suppl 25): 210 s.
4. Lazić Z, Petrović M, Jevtović I, **Novković Lj**, Miličić B, Milašković V. *Acute effect of inhaled salbutamol, ipratropium bromid and its combination on lung fuction in COPD patients*. ERS Annual Congress, Berlin 1997, Germany, Eur Respir J 1997; 10 (Suppl 25): 427 s
5. Lazić Z, Petrović M, Jevtović I, Gajović O, **Novković Lj**. *Perception of lung function in patients of asthma and COPD*. Abstracts 1998, International Conference, American Thoracic Society, Chicago, 1998, Am J Respir Crit Care Med 1998; 157 (3): A 619.
6. Lazić Z, **Novković Lj**, Mojsilović S, Gajović O. *Community-acquired pneumonia. Initial risk class and length of hospital stay*. 13th ERS Annual Congress, Vienna 2003, Eur Respir J 2003; 22 (Suppl 45): 150s.
7. Čekerevac I, Lazić Z, Vukčević M, Bošnjak-Petrović V, **Novković Lj**. *Body mass index and health-related quality of life in patients with Chronic Obstructive Pulmonary Diseases*. 14th ERS Annual Congress, Glasgow 2004, Eur Respir J 2004; 24 (Suppl 48): 60s.
8. **Novković Lj**, Vidić Lj, Jovanović S, Lazić Z, Stefanović T. *Plućne promene u toku sistemskog nekrotičnog vaskulitisa*. Jugoslovenski pulmološki dani sa internacionalim učešćem, Bečići 1996, Pneumon 1996; (Suppl 1): 19.
9. **Novković Lj**, Lazić Z, Petrović M, Jevtović M, Gajović O. *Rasprostranjenost plućnih promena u momentu dijagnostikovanja tuberkuloze pluća*. Jugoslovenski pulmološki dani, Budva 1997, Pneumon 1997; (Suppl):30.
10. Lazić Z, **Novković Lj**, Petrović M, Mojsilović S, Gajović O. *Inicijalna terapija vanbolničkih pneumonija*. Jugoslovenski pulmološki dani, Budva 1997, Pneumon 1997; (Suppl):36
11. Petrović M, Lazić Z, **Novković Lj**, Jevtović I. *Uticaj Salbutamola, Ipratropium bromida I njihove kombinovane primene na stepen reverzibilnosti bronhoopstrukcije kod bolesnika sa HOBP*; Jugoslovenski pulmološki dani, Budva 1997, Pneumon 1997; (Suppl):93.

12. Petrović M, Tomić I, Ilić S, Jevtović I, Čekerevac I, **Novković Lj**, Mojsilović S. *Neuroendocrine differentiation is an independent prognostic factor in chemotherapy treated non-small cell lung cancer*. 16th ERS Annual Congress; 2006 Sep 2-6 Munich, Germany. P 2286.
13. Petrović M, Tomić I, Jevtović I, Lazić Z, Čekerevac I, Mojsilović S, **Novković Lj**. *The predictive of neuroendocrine markers for response to chemotherapy and survival in patients with non-small cell lung cancer*. 16th ERS Annual Congress; 2006 Sep 2-6; Munich, Germany. P 228.
14. Petrović M, Tomić I, Jevtović I, Lazić Z, Čekerevac I, **Novković Lj**, Mojsilović S. *Changes in body composition in men and women with advanced non-small cell lung Cancer (NSCLC) undergoing chemotherapy*. 16th ERS Annual Congress; 2006 Sep 2-6; Munich, Germany. E 4313.
15. I Čekerevac, Z. Lazić, **Lj. Novković**, Petrović M, Bosnjak - Petrović V. *Dyspnoea and health – related quality of life in patients with chronic obstructive pulmonary disease*. 16th ERS Annual Congress; 2006 Sep 2-6; Munich, Germany. 3358.
16. I Čekerevac, Z. Lazić, **Lj. Novković**, M Petrović, V. Bosnjak – Petrović. *Body composition and pulmonary function in patients with chronic obstructive pulmonary disease*. 16th ERS Annual Congress; 2006 Sep 2-6; Munich, Germany. P 3666.
17. Čekerevac I, Lazić Z, **Novković Lj**, Petrović M, Banić I, Čupurdija V. *Correlation between parameters of spirometry and forced oscillation technique in patients with asthma*. WORLD ASTHMA MEETING ; 2007 June 22-25; Istanbul, Turkey. TP-054.
18. Čekerevac, Z. Lazić, **Lj. Novković**, M. Petrović, V. Čupurdija. *The impact of energetic reserve on pulmonary function, quality of life and dyspnoea in patients with chronic obstructive pulmonary disease*. 17th ERS Annual Congress; 2007 Sep 15-19; Stockholm, Sweden. E 4524.
19. Petrović M, Tomić I, Ilić S, Plavec G, Čekerevac I, **Novković Lj**. *Neuroendocrine differentiation as a prognostic factor in non-small cell lung cancer*. The 1th Congress on respiratory medicine of Serbia/ Southeast Europe ; 2007, Novi Sad, Serbia. Zbornik sažetaka ;130-131.
20. Čekerevac I, Lazić Z, **Novković Lj**, Petrović M, Čupurdija V, Banić I. *Uticaj stanja uhranjenosti na plućnu funkciju kod bolesnika sa hroničnom opstruktivnom bolešću pluća*. The 1th Congress on respiratory medicine of Serbia/ Southeast Europe; 2007; Novi Sad, Serbia. Zbornik sažetaka; 39.
21. Čupurdija V, Lazić Z, **Novković Lj**, Gajović O, Čekerevac I, Petrović M. *Prognostički značaj vrednosti mokraćne kiseline u serumu pacijenata sa egzacerbacijom HOBP*. The 1th Congress on respiratory medicine of Serbia/ Southeast Europe ; 2007 Nov 2-4; Novi Sad, Serbia. Zbornik sažetaka; 33-34.
22. I Čekerevac, Z. Lazić, **Lj. Novković**, M. Petrović, V Čupurdija, G Kitanović. *Peripheral muscle weakness and exercise capacity in patients with COPD*. 18th ERS Annual Congress; 2008 Oct 4-8; Berlin, Germany. P 515.
23. M. Petrović, N. Ilić, G. Kostić, I. Čekerevac, **Lj. Novković**, V. Čupurdija. *Non-small cell lung cancer with single brain metastasis: the role of surgical treatment*. 18th ERS Annual Congress; 2008 Oct 4-8; Berlin, Germany. E 4315.

Уџбеници и монографије:

1. **Novković Lj**, Lazić Z, Djokić Z. Diferencijalna dijagnoza infiltrativnih senki na rendgenogramu pluća. U: Prikazi odabranih pulmoloških slučajeva, Bošnjak-Petrović V, Mitić-Milikić M, Rebić P. Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet, Beograd, JUDAH, Studio M, 2003: 73 – 76.
2. Djokić Z, Lazić Z, **Novković Lj**. Febrilnost, plućni infiltrati i vrtoglavica. U: Prikazi odabranih pulmoloških slučajeva, Bošnjak-Petrović V, Mitić-Milikić M, Rebić P. Univerzitet u Beogradu, Medicinski fakultet, Beograd, JUDAH, Studio M, 2003: 101 – 106.

ОЦЕНА НАУЧНОГ ДОПРИНОСА И ОЦЕНА КАНДИДАТА

Докторска дисертација кандидата мр Љиљане Новковић под називом “ *Учесталост и фактори ризика за настанак бронхијалне астме и хроничне обструктивне болести плућа на територији града Крагујевца*“ представља оригинални допринос потпунијем сагледавању фактора ризика за појаву бронхијалне астме и ХОБП. Методологија за коју се кандидат одлучио дала је могућност да се дође до веома значајних података, да се опробаним статистичким методама провере и на основу свега тога донесу критични закључци.

На основу свега изложеног Комисија са задовољством предлаже Већу Ментора да прихвати извештај о оцени завршене докторске дисертације под називом “ *Учесталост и фактори ризика за настанак бронхијалне астме и хроничне опструктивне болести плућа на територији града Крагујевца*“ кандидата мр Љиљане Новковић и одреди комисију за јавну одбрану.

У Крагујевцу,
20.03.2009.год.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Доц. Др Марина Петровић, председник
Доцент Медицинског факултета у Крагујевцу

Проф. Др Зорица Лазић, ментор
Редовни професор Медицинског факултета у Крагујевцу

Проф. Др Весна Бошњак-Петровић, члан
Редовни професор Медицинског факултета у Београду
